

Ezen lapok hétfőt kivéve naponta jelennek meg. Előfizetési ár félre Pozsonyban és Pesten helyben boríték nélkül 7 ft., postán borítékban hetenként kétszer küldve 8 ft. 24 kr., hatszor küldve 9 ft. 12 kr. p. p. A hirdetések minden negyszer hasábozott apróbetűs soráért vagy ennek helyéért 5 p. kr., a keltős sorért pedig 10 p. kr. fizetnek.

Szerda

732.

Januar 12. 1848.

Előzetes Pozsonyban a kiadó-hivatalban, ventur-utca Zierer-házban 114. szám alatt földszint, és Pesten hatvani-utczai Horváth-házban 583. szám alatt földszint és minden kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba és külföldre menendő példányok csak a bécsi császári királyi főpostahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

Budapesti Híradónk 1848dik évi januar-juniusi folyamára az előfizetés még nyitva áll, folyvást szolgálhatván teljes számú példányokkal is.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Országgyűlés. XXXIII. kerületi ülés jan. 11-én. (Tárgy: Verificationalis választmány jelentése, s az országos ínség iránti intézkedés.) Budapesti hírhírang. Külföld. Nagybritannia. Franciaország. Afrika. Hivatalos és magánhirdetések.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Országgyűlés.

XXXIII. Kerületi ülés, januar 11-én. (Elnökök: Bükk Zs. Pázmány D., Borsod- és Komárommegyék követei; jegyző: Szabó M. és Asztalos P.; tárgy: verificationalis választmány jelentése, s az országos ínség iránti intézkedés.)

Bükk Zs. elnök: Jelenti, hogy az elnökséghez sz. kir. Pest városa némely polgári által a sz. k. városok országgyűlési szavazata tárgyában, s a vukovár-fiumei vasúttársaság bizottmányá által petíciók nyújtottak be. Ezenkívül a kerül. jegyző a módosított magyar nyelvi t.javaslat szerkezetét el- készíti.

Szabó M. jegyző: Felolvassa a magyar nyelv és nemzetiségről szóló törvényjavaslatban tett módosítások szerkezetét, az e tárgyban készült ikenettel együtt.

Bükk Zs. elnök: Ezen iratok holnap már nyomtatásban megjelen-én, jónak látna azokat holnap az országos ülésbe is bevinni, mire személynök ő mltsága megkérendő volna annyival inkább, mert holnap a förrk is ülést tartván, illedelmes volna, ha küldöttség az alsó tábla üdvözlését átvinné. Egyéb- kint kérdi: mi történjék Pestváros polgárainak kérelmével?

Somsich P. Baranya köv.: A határozat értelmében a petitionalis választmányhoz utasítassék. (Helyeslés.)

A másik kérelem pedig Pestmegye által nyújtatván be fel- olvastatott. Ebben a vukovár-fiumei társaság választmányt kér kiküldetni, mely a szükséges feltételek iránt javaslatot készítsen.

Bükk Zs. elnök: Ugy véli, ezen ügygyel legcélszerűbb lesz az adóválasztmányt megbízni.

Somsich P. Baranya köv.: Nem bánja, bármely vá- lasztmányhoz utasítatik a kérelem, csak hogy e tárgy tisz- tába hozassék.

Kossuth L. Pest köv.: Kívánja, hogy a választmány a társulattal érintkezésbe bocsátkozzék a feltételek iránt, a kutfokról elég idő lévén akkor rendelkezni, ha az adó kérdése szerencsésen feloldatik. Kívánja pedig, hogy az adó-választmány mint kerületi munkálkodjék e tárgyban.

Bükk Zs. elnök: A pesti véleményt végzéskép kimondja. Szentkirályi M. Pest köv.: A pesti polgárok petíció- jára megjegyzi, miszerint ha az a határozat nyomán a peti- tionalis választmányhoz utasítatik, abban megegyezik, de azt gondolja, hogy azon polgárok meg fognak nyugodni abban is, ha kérelmek csak akkor olvastatik fel, midőn a városok ren- dezése fog tárgyalás alá kerülni, — s így azt részéről is a petitionalis választmányhoz tevén át, azt a kérelem-levelé ki- nyomathatásával is kívánja megbízni.

Bükk Zs. elnök: Ezt annyival is inkább czélszerűnek találja, mert a benyújtott kérelem a kormány által e tárgyban előterjesztett törvényjavaslatot szakaszonként taglalja és mó- dosítja.

Bónis S. Szabolcs köv.: A benyújtott kérelem czélja az lévén, hogy a városok ügyében működő választmánynak adas- sék át, minthogy ez munkálátát már befejezé, legjobbnak látná azt a petitionalis választmányhoz utasítani.

Szemeré B. Borsod köv.: Ohajtja, hogy a kérelem ki- nyomtatván a városok rendezésekor adatul szolgáljon.

Lónyay G. Zemplén köv.: Megegyezik abban, hogy a kérelem a petitionalis választmányhoz utasítassék. A vá- rosi választmány pedig munkálátát befejezván, annak tanács- kozás alá vételét a Részek ügyének s a honosítás tárgyának elintézése után, szorgalmazza. — A mely kívánat vizsgálgra talált.

Szabó M. jegyző: Olvassa előbb egészen, azután pon- tokint a választmányi tudósítást a kk. és rr. táblája tagjainak megbízó s illetőleg kir. meghívó levelek megvizsgálása vég- bemeneteléről s annak eredményéről.

A tudósítás a) pontja alatt a tábla tagjainak hiteles név- jegyzéke közöltetik.

b) „A csornai, vágújhelyi és hatvani prépostok, ugy a telki és lekéri apátok részéről megbízó vagy kir. meghívó le- velek a választmány elibe nem adattak be, vajjon a nevezett prépostok és apátok meghivattak-e az országgyűlésre, arról a választmány hiteles jelentést nem tehet.“

Bükk Zs. elnök: Figyelmezteti a rket, hogy személy- nök ő mltsa által értesített, miszerint a kérdéses apátok és prépostok közül némelyek hivatalos elfoglaltságuk miatt meg nem jelenhettek, mások pedig személyes megjelenés alól felmentettek, és így róluk különös intézkedésnek szükségét nem látja, legfeljebb a vágújhelyi prépost megidéztetése ke- rülhetvén elő. (Felkiáltások: „tovább,“ mások: „fizessenek.“ — Az egyháziak: „a prépost Amerikába utazott“ — 'stb.)

Szentkirályi M.: Azokra, kik meg nem jelentek, észrevétele nincs, de van észrevétele arra, hogy mint p. o. az esztergomi főkáptalan után, csak huzás tétetik a nevek kitétele nélkül, miből az látszik, hogy megbízó leveleiket a

választmánynak be nem mutatták, miért szóló őket nem ismeri.

Zsarnay I. Torna köv.: Mint a választmány jegyzője felvilágosításul elmondja, miszerint a választmány összeüle- sekor sokan a fötszt. urak közül Bécsben lévén, megbízó leve- leiket csak később nyújthatták be, s újabb nyomtatásban ne- veik már előfordulnak.

Babarczy A. Csongrád köv.: Azokra nézve, kik az orsz- gyűlésre meg nem jelentek, a törvény egész szigorával kíván el- járni, s a pörbeidézés alul csak azokat vélné felmenteni, kik elegendő törvényes adattal lépnek elő, hogy a megjelenésben megakadályoztattak, bár ezekre nézve is jobban szeretné, ha magokat megidézés után, a pörben mentenek ki. (Tetszés.)

Kossuth L. Pestmegye köv.: Csongrád előadása foly- tán, arra kéri a kk. és rket, hogy miután elhatározzák, mi- szerint a részek ügye iránt egész terjedelemben kívánnak ta- náskozni, jelenleg a c) pont alatt előforduló Zaránd, Kraszna és Középszolnokra s Kóvár vidékére külön rendelkezni ne méltóztassanak.

Obradovits J. Károly v. köv.: A jelentés f) pontja alatt kis hibát talál abban, hogy miután a megbízó levelek szerkezte és külförmája említettik, azon városok közt, mely- nyek latin nyelven szerkesztett megbízó leveleket adtak köve- teiknek, Károlyváros megemlítve nincs.

Bónis S.: Hát — ugymond — a követ ur azzal dicsek- szik? Ez által újra tüntette ki azt, hogy a horvát törvényha- tóságok a haza irányában milyen tisztelettel viseltettek, — ezzel biz nines mit dicsekadni. (Tetszés.)

Obradovits J.: Szavait nem azon értelemben ejté ki, mint azt Szabolcs m. köv. értette, szóló kötelességének tartá a hiányt a szerkezetben felemlíteni. Egyébkint állítja, hogy küldői a magyar haza iránt mindig rokonszenvvel viseltettek s viseltetni is fognak.

Szemeré B. Borsod köv.: A c) pontra nézve, vajjon mi történjék a Részekkel, Pest követével egyértelemben van; de a b) pont alattiakra kívánja a megidézést elrendelteni.

Bükk Zs. elnök: Ujlag figyelmezteti a rket, hogy ha a megidézést elrendelni kívánják, arra több adat és bővebb alap szükséges. Mint országgyűlésre is több egyházi meg nem jelentek közül, csak a vágújhelyi prépost idézttetvén meg, jelenleg, miután személynök ő ma hivatalos értesítése szer- int némelyek törvényes ok s részint külföldre kiutazásuk, részint felmentetésök miatt meg nem jelenhettek, miért a büntetés sulya alá nem eshetnek.

Simon J. Soprony m. köv.: Ujra jelenti, hogy a csor- nai prépost beteges állapota miatt megjelenéstől felmentett.

Bónis S.: A választmány jelentésénél bővebb adatot a meg- idézésre szükségesnek nem lát, a pörben lehetővé majdan magát menteni. És így, ha kitünik az, hogy az országgyűlésre valaki meg nem hivatott, intézkedni kell arról, hogy meghívassék, ha pedig meghivatott s meg nem jelent, perbe fogassék; ámbár ön- és meggye részéről nem bánna söt szeretné, ha a káptala- noknak az országgyűlésen helyök sem volna.

Babarczy A. Csongrád köv.: Azokra nézve, kik meg nem jelentek, véleményét már kimondván, nyilatkozatát a c) pont alattiakra is kívánja intézkedés történni, akkor sem tör- ténhetik más, minthogy a Részek is pörbe idéztessenek, any- nyival is inkább, mert a visszakeblzés törvény szerint a magyar országgyűlésre megjelenni tartozának, ezért mult- kor is megidézttettek, sőt a rr. e tárgyban felirván, Kóvár vi- dékét is meghivatni kérték. Minek előbocsátása után meg- nyugszik, ha akár itt mindjárt, akár in concreto történik a Részek iránt intézkedés.

Sebestyén G. Veszprém köv.: (felállása morajt idéz elő). A törvény rendelete szerint kíván eljárni, mely az in- tézkedés körét világosan megszabja; és így akár meg nem jelent valaki, akár annak idejében megbízó levelét a választ- mányhoz beadni elmulasztá, a megidézttetés alul sem világít sem egyházit fel nem menthet.

Pázmány D. elnök: Megjegyzti, hogy a személynök hivatalos jelentése szerint a vágújhelyi préposton kívül mind- nyájan felmenttven a fötszt. urak iránti intézkedés szüksége elenyészik, annyival inkább, mert a mult országgyűlésen sem idéztettek pörbe, — minek folytán a jelentés további tárgya- lását kívánja.

Szentkirályi M.: Akkor lenne észrevétele, ha a Ré- szek iránt itt külön intézkedés czéloztatnék, különben meg- nyugszik.

Bükk Zs. elnök: Ugy hiszi, hogy mit Pest köv. előadott, miszerint a Részek ügye a visszacsatoló törvény végre nem haj- tásból támadt sérelem érdemleges tárgyalásával köttessék össze, — senki nem ellenzi, s így a tárgyalás folytathatatik.

Szabó M. jegyző: olvassa a d) pontot „Sz. k. Pozsony vá- rosa képviselve az országgyűlésen nem lévén, megbízó levele a választmánynak be nem adott. — A többi sz. k. városok közül némelyek egy — s többek két követet küldöttek, a mint ezt a névjegyzék részletesen mutatja elő.“

Ennek nyomán Pozsony városa egyhangulag pörbe idéz- tetni elhatározott. — A pont másik részére semmi meg- jegyzés nem tétetvén, — olvastatott tovább az

e) pont „Az ország nagyjai közül kik hivatnak meg ő felsége által a jelen országgyűlésre, és a meghívottak közül kik je- lentek meg személyesen a förendi táblán, aziránt a választ- mánynak adata nem lévén, a jelen nem levők megbízó leve- leik vizsgálatába nem bocsátkozott, s így ezeknek névsorát nem vélté beadandónak.“

Szemeré B. Borsod k.: A mult or. gyűlésen is a vál. jelentése ugy hangzott, mint a jelenlegi, mert azon förendi tagok név- jegyzékét, kik meghivattak, csak a kancellártól, s azokét, kik megjelentek, csak a nádortól lehetett volna megtudni, mit szorgalmazni nem lehetett. De szótól a mult országgyűlés határozata, melyszerint „a jelen nem levők követeinek meg- bízó levelek áttekintésébe s névjegyzékök elkészítésébe a rr. bocsátkozni nem kívántak, annyiban értetvén ez azonban, hogy azon esetre, ha az iránt — hogy oly egyén, kinek a förr. tábl- lán törvény és gyakorlati szokás szerint ülése és szavazata van, különben k. k. levéllel meghivatnia kellett volna, s való- sággal meg nem hivatott, — előttök valamely törvényható- ság vagy az illető fél által is panaszos jelentés tétessék, — a szükségeseknek látandó rendelkezéseket fentartják“ — töké- letesen ki nem elégtvén, ennek végre azt szeretné még kite- tetni: „kijelentvén egyszersmind, hogy a kiknek törvény és törvényes szokás szerint a törvényhozásban részt venni joguk van, azokra a megjelenés, a kir. meghívó levélnek részökre leendő megküldésétől nem tétélezte- tik fel.“

Bükk Zs. elnök: Beleegyeznek a t. kk. és rrk?

Somsich P. Itt csak törvény határozhat.

Bónis S. Igen, a szavazat-jogot a törvény határozza meg, de kiknek szavazatuk van, azt tőlök elvinni nem lehet, különben Erdély sorsára jutnánk, hol csak azok jelenhetnek meg, a kik meghivattak. S látván szóló, hogy ez országgyű- lése is többen meg nem hivatnak, annál inkább látja szükség- ét a borsodi indítványt.

Somsich Pál: Ha kinek panaszja van, hogy az orszá- gyűlésre meg nem hivatott, különben is történik rendelkezés, mint gr. Rhédeyvel.

Babarczy A. A törvény és gyakorlat szerint azok, kik- nek az országgyűlésen helyök és szavazatuk van, regalisokkal szoktak meghivatni, a miből kiviláglik a meghívó levelek szük- sége; s ha tán valaki meg nem hivatik, a panasztétel után a tábla azonnal tesz lépéseket; s így miután már a mult or- szággyűlési határozat szerint a „szükségeseknek látandó ren- delkezéseket a rr. fentartják“ — s ez gyakorlatban is ekép van, máresak a következtelenség elhárítása tekintetéből is a régi gyakorlatot kívánja fentartani.

Szentkirályi M.: Nézete szerint, egészen más szem- pontból kell venni a szavazat-gyakorolhatós, és a megidéz- tetés kérdését, mit Csongrád követe, ugy látszik, nem külön- böztetett meg eléggé. Szavazatot ugyan is ad törvény nyomán vagy születés, vagy követi állás, de semmi esetben nem a kir. meghívó levél. Mert ha az állana, mit Cs. követe ért, hogy a szavazat-jog gyakorolhatása a regalisok szükségétől függ, ugy könnyű volna például Pestmegyét, vagy gr. Teleki Lászlót meghívó levelek nem küldése által, szavazatuktól elütni.

Más szempont alá jön a meg nem idézés. Megidézendő az, ki a hongyülésre meghivatott és meg nem jelent; mert ekkor kötelességét mulasztá; de, ki meghiva nem volt és meg nem jelent, ezt büntetni e miatt nem lehet, mert az illyen, csak jogával nem élni akarásának alá bizonyosságát. És e közt nagy különbség van. Innen indultak ki a rr., midőn azokat, kik kir. meghívó leveleket nem kaptak, meg nem idézték, de ha meg lettek volna híva, vagy azt mondták volna, mint 1839ben Középszolnokmegyére nézve, miszerint meg nem je- lenésének elegendő okát adá, avagy ellenkezéleg. A borsodi indítványt tehát pártolja annyival inkább, mert vajjon mi lenne a törvényhatóságokból, ha szavazásjuk a meghívás- tól feltételeztetnék, midőn az is megtörténhetnék, hogy pél- dául a kir. meghívólevél a postán elveszvé, a törvényható- ság jogát vesztené el. (Helyeslés.)

Bónis S. Szabolcs köv.: A Pest követe által előadottak- hoz még azon pótló megjegyzést teszi, hogy más tekintet alá jő a meg nem hívó, és más alá a meg nem hívott. Ha ő felsége részéről valaki meg nem hivatik, folterjesztéssel élünk, mert más módunk ő felségét a mulasztásra emlékeztetnünk nincs; ugyde ha az, ki meg nem hivatott, itten meg nem jelenhetnék, szavazatjától lenne megfosztva, miből az következnek, hogy ha ő felsége cancelláriája vagy hanyag vagy rosakaratu lenne, s a förr. egy részét meghíni vagy elmulasztaná vagy nem akarná, a fötblán kir. hivatalnokok ülnének egyedül. Engedje meg tehát Csongrád követe, hogy előadásából épen azt vonhassa ki, miszerint a borsodi indítványt, nehogy a késő orvoslás bajt szüljön, elfogadni szükséges. (Helyeslés.)

Kende Zs. Szatmár köv.: Jól van, jól ugymond, de a ha- táratot nem lehet tovább terjeszteni, mint a meddig a rr. ha- tározhatási képessége terjed; minek folytán ugy vélekedik, hogy a rr. intézkedhetnek a megyék, kerületek, királyi váro- sok 'stb. iránt, de nem dönthetik el azt, van-e joga valamely meg nem hívott mágánának a felsőtblán megjelenni vagy nines? Így esetben tehát üzenetbe kell a meg nem hivatok iránti kívánatot foglalni avagy külön törvényt alkotni, mert

az alsótábla határozata sem ő felségét sem a mlgos főrköt nem kötelezi. —

Balogh K. Győr köv.: Bár mi szempontból vétessék is fel a szövegben levő kérdés, a gyakorlat, mely hazánkban szinte törvény — más tanúsít. Mondatott, hogy a szavazati jogot a születés adja nem a meghívás. De épen gyakorlatnál fogva a születés a meghívási jogok alapja. Minél fogva szóló a törvényerejű gyakorlatot ily intézkedés által eltöröltetni nem véltén, törvényt alkotni kíván, addig azonban míg ez létre nem jő — mint Csongrád — a mostani gyakorlatot megtartani ohajtja.

Pázmány D. Komárom köv.: Szatmár követének felé, ki azon megkülönböztetést tevő, hogy az alsótábla a maga körében hozhat ugyan határozatot, de a főtábla beldolgaiba nem avatkozhatik. Ugy hiszi, hogy magában e megkülönböztetésben rejlik a főhiány, minthogy a kérdéses indítvány sem a fő sem az altáblának nem beldolga, hanem ily országos dolog 's alkotmányos elv, mely megáll, ha ki sem mondatik. De miután a tapasztalás bizonyítja, hogy a meg nem hívás esetei gyakoriak, Borsod indítványát helyesli, és szinte kimondatni ohajtja, miszerint a hongyüléseni meg vagy nem jelenhetés a meghívástól nem függ. Győr követének pedig ki törvényt kíván e részben alkotni, azt jegyzi meg, hogy még akkor sem volna igaza, ha törvényhozáunk egy tabula rasa-ként állna előttünk, mert ezen törvény azon alapulna, mit tegyen a törvényhozás, ha a kormány nem tetszenék valakit meghívni, milly törvényt nem képzelt.

Szemeré B. Borsod köv.: Indítványának felvilágosítására kijelentvén, hogy az elvet nemcsak a felsőtáblai tagokra, de általánosságban kívánja értetni, mint azt P. követe fogta fel, — az 1635: 79. t. cikkhez hozza elő, melyben büntetés mondatik azokra, kik meghívattak, meg nem jelennek. Mult országgyűlésen feltrakt a kk. és rr., hogy miután sokan kellő időben meg nem hívatnak, a meghívás annak idejében történjék 'stb. —

Olgay T. Pozsony köv.: A borsodi indítványt oly természetesen látja, hogy ahoz szólni feleslegesnek gondolta, de miután igen ostromoltatik, mintha a gyakorlat ellenkezőt mutatna, felhija Győr követét, mondja meg, van e arra gyakorlat, hogy ki meg nem hívatott, meg nem jelenhetett volna. —

Balogh K. Győr köv.: Pozsony követének állítása nem nyom előtte, miután csak hypothesis foglalt magában. Komárom követének pedig viszonzásul azt feleli, hogy épen azért, mert nincs előttünk tabula rasa, hanem gyakorlat, — kell törvényt alkotnunk.

Bernáth Zsigmond Ung köv.: A magyar törvényhozás alapja az 1608. koronázás előtti törvényezikben van letéve, hol világosan foglaltatik: kinek van joga a hongyülésre megjelenni és szavazni. Kérdi most: ha valamely főrendi meg nem hívatik, van-e azért szavazatjoga? és igennel felel, mert azon törvény 81k 'sa nyilván kimondja, hogy „suum loctum et vota habeant.“ Nincs iten az mondvá, hogy szavazatuk, ha meghívattak van, ha meg nem hívatnak nincs. — A mit Győr a tabula rasáról mondott, ide nem alkalmazható; de áll az, hogy most akarnak egy tabula rasát csinálni; mert jelenleg nemcsak személyek de törvényhatóságok — a Részek — sem hívatnak meg az országgyűlésre. Mit mondanának a rr., ha Ung megye meg nem hívatván követei azért megjelentek volna, merné-e valaki tagadni, hogy nekik itt ülések és szavazatok volna? Uj rendszert akarnak, szóló szerint, itt behozni, miszerint azon lábra állítsák a magyar országgyűlés, mint az erdélyi, de ez meg nem történhetik, mert a felemlített törvényben — melyet szóló folytatva felolvas — nemcsak az foglaltatik, kit híjón meg ő felsége, de az is, kit ne híjón meg. Ezen alaptörvény szerint tehát megjelenni joga van mind annak, ki általa a megjelenéstől kizárva nincs. (Helyeslés.)

Simon J. Soprony köv.: Szükséges levén azokra nézve, kik születésnél fogva jelenhetnek meg, tudni azt: teljeskörű-e vagy nem? Hogy fogja ezt a törvényhozás — ha az illetők meghívás nélkül jelenhetnek meg — kipuhatólni, ha csak mindenkinek a ki iránt kétség van, keresztlevelét meg nem vizsgálja? Mi ezelszerűen eljárás, 's így a gyakorlatot pártolja.

Gróf Andrássy Gy. Zemplén köv.: Midőn Csongrád követe felszólalt, nem gondolta, hogy a dolog oda vágjon, miszerint itt is az erdélyi rendszer megállapítását czéloztatik. Hallotta szóló a felsőtáblán egy conservatív tag által magasztaltatni az erdélyi jöletet, de az ember u. m. borzad, ha látja, milly állásban van az erdélyi országgyűlés. Magyarországból akarnának ily országgyűlést csinálni, mellyel — a közmondás szerint — nyulat is lehet fogatni; mert ha a meg nem hívott meg nem jelenhetik, mit használ az, ha sérelme orvosolva lesz midőn már joga nem gyakorolhatja?

Justh J. Turóc köv.: Szatmár követe azt állítja, hogy e táblának nincs joga a felső táblára nézve intézkedni, erről azonban itt kérdés nincs, mert jól mondta Ung követe, hogy az 1608iki t. e. a meghívó levelek feltétele nélkül kimondja, kinek van a hongyülésen megjelenni joga, kinek nincs? Nincs tehát a meghívó levélről a megjelenhetés felfüggesztve, mert hiszen ha ez nem így volna, bizonyval egynél több megye nem fogott volna immár meghívni. Győr követe okoskodására kérdi szóló, vajjon mit mondanának Győr megye rendei, kiknek alkotmányosság-érzetükről szóló meggyőződve van, ha az állítatának fel kérdésül: van-e azon megyének, melly meg nem hívatik, az országgyűlésen szava? Minek tehát ily világos dolgok elibe annyi akadályt gördíteni! Soprony követének állítására azt mondja, miszerint nem hiszi, hogy Soprony követe alakának törvényhozába befolyhatását az alispán önkényétől felfüggeszteni kívánna, megtörténhetvén az, hogy a melly mágának az alispán ellensége volna, azt mindig kiskorának tartaná. (Tetszés.)

Gróf Forgách A. pozs. kápt. köv.: Az Ung követe ál-

tal felolvasott t. cikkek után Borsod követe előadását nem pártolja nem lehet; hanem midőn a mágánokról van szó, noha elismeri, hogy ezek megjelenése a meghívástól nem feltételeztetik, mégis a kormányt azzal, mint Ung, hogy t. i. a magyarországi törvényhozást az erdélyi lábra állítani akarja, gyanusítani nem kívánja, hanem úgy tartja, hogy a megyék magok fogják a mágánok jogait gyengíteni. Nem volt ugyan is eset eddig, hogy mágán meghívó levél nélkül lépett volna be a törvényhozási terembe, hanem, ha valaki meg nem hívatott, a megye a törvényhozásnak jelentést tett, ez pedig ő felségéhez irt fel; mit jelenleg is elvül kíván kimondatni annak hozzátételével, hogy a megjelenhetés a meghívástól fel ne teleztessék.

Biró I. Arad köv.: A meghívás csak azon okból levén szükséges, hogy tudni lehessen, mikorra van a hongyülés határideje kitzéve? Borsod indítványát pártolja.

Jozipovich Antal turmezei gróf is a borsodi indítványt pártolja.

Somsich P. Baranya köv.: A tanácskozásnak egészen más irány adatott. Arról tétovázni lehetlen, hogy a megjelenhetésre a törvény ad okot, 's ez felírás utján orvosoltatik, az eddigi szokás szerint. Ezen elvet kimondatni nem ellenezvén, az indítványozott határozat a tábla körét meghaladván, ahoz nem járul.

Bükk Zs. elnök: Végzésül kimondja, hogy e részben új törvény alkotásának kívánsága viszhangra nem találván, a többség a borsodi indítványt elfogadja.

A választmányi tudósítás f) pontjára, hol a megbízó levelekre nézve azon körülmény említettik, hogy minden megbízó levelek magyar nyelven szerkesztvők, kivéven Horvátország, Fiume, Buccari, Zeng, Varasd, Zágráb, Pozsega, Körös, Kaproncza kir. városok, ugy a diakovári, zágrábi káptalanok, és Pozsega, Szerém, Verőcze megyék követeinek adott megbízó leveleket, melyek nem magyar, hanem latin nyelven irattak, — észrevétel nem lévén, az utolsó vagy g) pontra nézve, mellyben a választmány sz. kir. Bélabánya városának követei által elibe nyújtott azon folyamodást, mellynél fogva a nevezett város részéről azon panasz terjesztetik elő, hogy jóllehet ezen város 1608ik évben a sz. kir. városok közé beczikkelyeztetett, és azóta az országgyűlésre külön meghívó kir. levél által szokott meghívatni, — a jelen országgyűlésre meghívó kir. levelet nem kapott, — a kk. és rr. elibe intézkedés végett bemutatja, — a következő rövid vita és határozat keletkezett:

Szentkirályi M. E jelen esetben a borsodi elfogadott indítvány alkalmazásának helyét látván, kimondandónak véli, hogy noha Bélabánya az országgyűlésre meg nem hívatott, megjelent követeinek a táblánál ülések van, melly eset iránt szokás szerint fel is irni szükséges.

Bónis S. Hasonló értelemben nyilatkozik.

Kossuth L. Megemlített azt, hogy Bélabánya hajdan külön meghívó levelet kapott, később Selmecz városával együtt hívatott meg, 's jelenleg már kihagyatták a sorból, minek folytán Selmecz város követei Bélabánya követeinek is elismeretni kívánja.

Szentkirályi M.: Figyelmeztetvén a mult országgyűlésnek azon határozatára, miszerint egy követ két törvényhatóságot nem képviselhet, Selmecz követeit felszólítja, mondanák meg, mellyik törvényhatóságot képviselik, hogy a másik iránt intézkedni lehessen.

Bükk Zs. Elnök: Felszólítván a kk. és rr. ket, hogy ezen kérdés vitatásába ne eszkekedjenek, miután Selmecz városának két követe van jelen, egyiket Selmecz, a másikat Bélabánya követének kívánja tekintetni (Tetszés). Megnyugodván a kk. és rr. abban, hogy az érintett város meg nem hívása iránt felírás történjék, nem tudja: végzésül kívánják-e kimondatni, hogy a selmecei két követ Bélabányát is képviseli.

Szemeré B.: Győr követének, a ki szokásra hívatkozott, hogy eddig csak a meghívottak jelentek meg, Bélabánya követeit mutatja be például, a kik helyeiket minden ellenmondás nélkül elfoglalák.

Bükk Zs. elnök: A felírás mellett kimondja a többséget.

Szentkirályi M.: Az előbbel hozott kérdést nem tartja oly közönytűnek, hogy azt elmulasztani lehessen, mellynek fontosságát már az 1836i országos rendek érezték. Ez iránt tisztába akarván jóni, szeretné tudni, van-e a selmecei követeinek Bélabányától megbízó levelek, mert ha nincs, akkor megjelenéséről intézkedni szükséges, de ha van, ha e két város egy törvényhatóságnak tekintetni nem akar, két törvényhatóságot nem képviselhetnek, részéről egy követet is elfogad, csakhogy ez iránt világos rendelkezés legyen.

Szemeré B.: Miután Selmecz és Bélabánya városai legújabb időkben, ugyanazon követe által képviselhetnek, az ezen ügyhöz tartozó történeti adatok összevetése végett, e kérdést a választmányhoz visszantartatni javaslá. (Helyeslés.)

Kossuth L.: A Részek iránti intézkedés következtvén, minap engedelmet kért, hogy ezen ügynek egész özege iránt telhessen indítványt. A tegnapi petíció és esatolmányai nem lévén még kinyomtatva, noha e nélkül is lehetne tanácskozni, mégis miután azon irományokban adatok foglaltatnak, mellyek felvilágosításul szolgálának, indítványának később előadására időt kér.

Az indítvány elhalasztásában a kk. és rr. megnyugodván, Olgay T. (Pozsony) indítványára ez időközben a félbenzakított honosítási tanácskozás folytatásába egyeztek.

Kossuth L.: Elnökileg kimondatván, hogy a honosítás vétetik föl, (általános szibaj lévén, az elnök csendet kér) miután némelylek a honosítási irományokért haza mentek, ne hogy addig az ülés fölfüggesztessék, egykét indítványt kíván a rrek figyelmébe ajánlani, mikről hogy bejelentve nem volnának, nem állhatni. Ilyen az, hogy a sérelmek összeszedésére választmányi rendeltessék ki, melly a mult országgyűlési sérelmeket is átnézvén, az orvosolatlanokat azokból kiszemelje;

ohajtja továbbá szóló, hogy a mult országgyűlésén felterjesztett felírások közül, a bányászat iránti felíratra k. válasz szorgalmaztassék; 's végre, miután az évenkinti országgyűlés eszméje oly fontosnak találtatott, hogy az a válaszfóliatba is beszövetett, választmányt vél kiküldetni, melly ez iránt törvényjavaslatot készítsen, 's megkéretni nádor ó cs. k. főhercegségét, hogy az országház terve iránt a kk. és rr. ket kegyesen tudósítani méltóztassék.

Bükk Zs. elnök: Ugy véli, hogy az első indítvány ellen szólni nem lehet, mert a kk. és rr. ket isten kegyelméből már harmadik hónapra lévén együtt, a sérelmek előleges tárgyalatása lassankint elmarad, miért csak arról lehet szó, milly uton választassék meg a küldöttség?

Szentiványi K. Gömör köv.: Az évenkinti országgyűlés iránti javaslat kidolgozásával a saját ügyben munkálkodó választmányt vélné megbízandónak.

Lónyay M. Bereg k.: A részek iránti kérdés az irományok ki nem nyomtatása végett elmaradván, holnap országos ülést kívánna tartatni 's azután a honosítási tanácskozást folytatni.

Bükk Zs. elnök: Kérdi, hogy a gömöri indítvány elfogadatik-e? (Közhelyeslés.) Kérdi ezután, nem lenne-e jó holnap országos ülést tartani?

Justh J. Turóc köv.: A hazánkban uralkodott 's megint elharapódzó inségre figyelmeztetvén a kk. és rr. ket, 's annak részletes rajzolásába nem eszkekedvén, midőn röviden említvén, hogy a törvényhozásnak hazánk szegény nyomorban sínylő adózóira gondját fordítani kötelessége, e tekintetből kettőt javasol; először is felírast indítványoz ő felségéhez, mellyben kijelentessék, hogy a mennyiben a kormány az inség megszüntetésére a törvényhozás közremunkálását igényelné, a törvényhozás hatásköréhez képest a baj elhárítására segédkezetek nyujtani kész. Ezen kívül választmányt kér kiküldetni, melly az inségnek, hanemis teljes elhárítására, de legalább enyhítésére módokat javasoljon.

Kossuth L. Pest k.: Turóc követének indítványához örömet járulván, sajnálkozását jelenti ki a fölött, hogy noha az inség ismét mutatkozik, ez mindekkorig nem hozatott szóba. Hol az ország közigazdászata oly rendetlen állapotban létezik, mint nálunk, ott az inséget elhárítani nem, de legfeljebb enyhíteni lehetséges, elegendő erővel sem a nemzet, sem a kormány nem rendelkezhetvén. Nem szemrehányáskint, de némelyleket felhoz a multból. Sokat lehet arról vitázni, vajjon a gabonakivitel eltiltása helyes eszköze-e, de ha szükségesnek találtatik, foganatosításék legalább akkor, mielött még a gabona kivitelét volna. Mikor nálunk a kivitel eltiltatott, akkor már millióra ment a kivitt gabonának mérője, a mikor az intézkedés jó tétemény lenni megszünvén, legfeljebb a benmaradt gabona árának felszökkenését segíté elő. — A felírás szükséges azért is, hogy a kormány kellő időben tegyen intézkedést. Az oly eljárás, mint a mult évi volt, czéljának meg nem felel, 's szóló ohajtaná, hogy a kormány jobban teljesítse ebeli kötelességét, 's ne palástoljon oly visszaéléseket, minők Árvában történtek, hol a gabonából pálinka-égetés megyei határozattal tiltatván, midőn a nép éhen veszett, az administrator negyed fél ezer mérő gabonát főzött ki. Szóló sokat tudna mondani azon ur felől, ki sub umbra alarum, (mert kreishauptman), midőn a dolgok kedve szerint nem folynak, kirugia maga alól a széklet 's a megyét kénye szerint vezeti 'stb. Hogy tetszenek ezek Baranya követének? minapi nemes felhevülésének itt volna a helye, hol hatalmas befolyását az ily tények megbüntetésére felhasználja. — A kérdésre szólván, midőn ő felségét az inség enyhítésére megkérendőnek véli, az ország részéről a szükséges közremunkálásra készséget kifejezteni jónak látja. De pártolja a turóci indítvány másik részét is, az eddig divatozott alamizna-szerű segedelem nyujtással a baj elhárítandó nem lévén.

Kubicza P. Trencsin köv.: Az indítványt üdvözli annál inkább, mert megyéjében is az utolsó két évben 200,000 ember küzdött az inséggel, melly tekintetben orvoslást kíván. És ha a kormány e részbeni segedelmezését el nem ismerné, nem lenne méltányos, 's itt csak az volt a kár, hogy a királyi biztosok oly idősokban érkeztek, midőn már a bajon segíteni alig lehetett, az inség nyavalyákat idézvén elő.

A szatlos P. Marmaros köv.: Az indítványt pártolva, kiemelé azt, hogy a kormány Marmarosnak 10 ezeret kölcsönzött, midőn Marmaros nemessége 12 ezeret nyujtott ingyen a népesség enyhítésére. Sajnálja, hogy midőn az administratorokra ily szük időkben több száz ezer forint költek, a népesség enyhítésére nagyobb áldozatok nem történtek, 's ezek is, mint Pest követe emlité, leginkább katonákra fordítottak.

Máriássy Á. Sáros köv.: Az inség jövendő elhárítására országos magtárak felállítását látván szükségesnek, e részben külön választmányt kér kiküldetni, ki emelvén azt, hogy ez idén megyéjében az éhség még borzasztóbb előjelei mutatkoznak.

Károlyi J. Nograd köv.: (Beszédét a szibongás miatt érteni nem lehetvén, az elnök ily lélekbe járó dolog tárgyalásánál figyelmet kér). A mint egyes szavakból érteni lehetett, szóló megyéjének a mult inség körüli eljárását esetelve megemlité, hogy annak enyhítésére a kormánytól 10 ezer forintot kapott kölcsön, de a segedelem későn érkezvén, azt jövendőre fenartotta. Az eddigi intézkedést elegendőnek és czélszerűnek nem találván, a turóci indítványt pártolja.

Sintay J. Bereg köv.: Ohajtottá volna, ha e egyszerű tárgy ne így odavetve, melleleg tárgyalatnék. A baj orvoslása sikeresebb módokról gondoskodást igényel, az eddigi segedelmezésben biztosítás nem foglaltatván, sőt inkább veszély, mert midőn a népet csak restségre szoktatja, a segedelmet szintugy követelni látszik. A kormány eljárása sem ezelszerű, mert késedelmes, 's az ily segedelmezési mód,

mint Pest követe mondá, csak alamizna, miért szóló Sáros követével egy véleményben van.

Lónyay G. Zemplén k.: Nem kevesebb lévén az inség most, mint volt multkor, az indítványt pártolja; sajnálja azonban, hogy az csak időtöltésből merült fel, 's a kk. és rr. is, csak időtöltésből tárgyalják azt, az előadásokra figyelmet nem fordítván, 's ha csak a szónoklat nem borsos, azt ki sem hallgatván. E kérdés tárgyalására külön időt kért kitézteni, a felírás magában czélhoz nem vezet, valamint a választmány kiküldetése sem, ha az czélszerű utasításokkal el nem láttatik, minek fontossága megkívánja, hogy arról a kk. és rr. külön tanácskozzanak.

Rakovszky M. Liptó követének előadását nem hallván, tartalmát sem közölhetjük.

Szmercsányi J. Árva köv.: Turóc követének hiát mond, mert indítványát, ugy szólván szájából vette ki. Ha az indítvány bővebb tanácskozás alá kerül, megyéje részéről is az adatokat elő fogja terjeszteni, 's az indítványt pártolván, nem is szólamlott volna föl, ha megyéje főispáni helyettese szóba nem hozatik, kit védelmezni magát felhívottnak nem tartja, nem mintha a vádat hitelesnek ismerő el, de mert általa megbízatva nincs, 's védelmével csak rossz szolgálatot tenne annak, kit a kk. és rr. kikallgatatlannal elítélni nem akarhatnak. A mennyire tudomására van, a tiltó határozat megszégése iránt a megyéhez panasz nem is tétetett.

Somsich P. Baranya köv.: Sajnálja, hogy nem jó elő kérdés, melyet pártszínezet nélkül megoldani lehetne. Bár mikint tör Pest követe az adminisztratori rendszer ellen, járjon el kötelességében a maga helyén, de e kérdés megérdemlené, hogy hozzá pártszínezet ne vegyüljön. Zemplén követe szerint, valamint a felírás, ugy a választmány kiküldése is kellő utasítás nélkül czélhoz vezetni nem fog. Hogy a kormány intézkedés későn érkezik, ez tagadhatlan, de a hiba a szerkezetben fekszik, mely míg megjavítva nem lesz, az eljárás meg nem változik, mert míg az 1723ki törvényen alapított collegialis szerkezete a Consiliumnak fenáll, gyorsabb eljárás lehetlen, a mit még a megyéknek eljárása is nehezít, honnan a menesztések későn történnek, és midőn aratás után 48 megye azt jelenté, hogy szükségét tartani nem lehet, később nagyobb része segedelemért folyamodott. A mit Turóc követe festett, az nem kép. de valóságos nyomor, melylyen hogy segítessék, Zemplén követével a tanácskozára külön napot kíván kitézteni.

Tarnóczy K. Nyitra köv.: Véleménye szerint a turóczi és zempléni indítvány csak egy czéla vezet, később sem fogván más határozatni. Nincs itt szükség adatokra, midőn a roppant szükség köztudomásu. Pártolja Turócot.

Justh J. Turóc köv.: Nem szól vala, ha Zemplén követe oly fordulatot nem ad a tanácskozásnak, mely szerint azt ma elintézni nem lehetne, 's hogy a felírás és küldetés által a dolgon segítve nincsen. Igaz, hogy a pusztá felírás nem segít, de szóló nemcsak felírni, hanem megkérni kívánja ő felségét, hogy az inség enyhítésére tekintettel lévén, a mennyire kormány a törvényhozás közre munkálását igényelné, erre nézve a törvényhozás készen nyilatkozik. Szóló nem teheti fel, mikép legfelsőbb helyen értesülvén arról, hogy az országgyűlés felírni fog, ez figyelem nélkül maradjon, és semmi intézkedés ne történjék. A választmányt illetőleg kívánja, hogy ez azon módokat hozza javaslatba, melyek szerint rendes országban a szükség beköszöntésekor eljárni legcélszerűbb. Adatokra itt nincs szükség. Mert mit is foglalhatnának ezek; az egyik azt hozná fel, hogy a kormány nem tett eleget kötelességének, a másik a megyéket okozná, mely tekintetben szóló is tud adatokat, hogy né-mely megyében csak akkor kezdtek tanácskozni, mikor az emberek tucatonként haltak, 's akkor sem nyújtott semmi segítség. A helytartó tanács 10szer is sürgeti, hogy az adatok terjesztessenek fel, 's a megyék még sem tesznek jelentéseket: bajos boldogulni. És az ország elismerését nem lehet elvonni azon férfaktól is, a kik minden adat nélkül biztos minőségben járván el, adatokat még akkor sem igen voltak képesek szerezní, mikor a megyékben voltak. Az adatok felhordása lefeljebb keserűvé tehetvén a tanácskozást, miután a választmányának egyéb utasításra nincs szüksége, mint hogy az inség enyhítésére czélszerű módokat javasoljon, indítványát továbbá is a kk. és rr. figyelmébe ajánlja.

Szilágyi J. nagyváradi g. e. szert. kápt. köv.: Ugy vélekedik, hogy a jelen inség enyhítésére nézve az intézkedéssel kéni nem szabad, mert a nép kenyeret kér, miért értesíteni kívánja ő felségét, hogy szeretett Magyarországon inség van, minek folytán bizik, hogy ő felsége előre fog gondoskodni, miszerint hű jobbággyai éhséget ne szenvedjenek, miért is nemcsak a gabona-kivétel eltöltja, de kormány által elegendő gabona-mennyiségről is fog gondoskodni. Hogy jövendőre nézve a választmány javaslatot készítsen, az indítvány ezen részét is pártolja.

Szabó M. Vas köv.: E tárgynak bővebb megvitatására szinte határidőt kér kitézteni.

Rakovszky M. Liptó köv.: Baranya követének megjegyzésére, miszerint az ellenzék a tanácskozásba is pártszínezetet öntött, azt viszonozza, hogy ez ügyben a pártszínezet a kormány részéről tüntetett ki, mert ki hallott rendelkezést, hogy az árvi adminisztrator a pálinka-főzéstől eltiltatt volna, pedig ezt a Consiliumnak tudnia kellett volna, valamint azt is, hogy ezen adminisztrator a melléje rendelt megyei hajdnak 300 pft fizetést rendelt a házi pénztárból, akkor, midőn a nép éhséggel küzdött.

Bónis S. A két indítványt összegegyeztetni akarván ugy véli, hogy a felírás és a választmány kiküldését el lehetne határozni, ha utasítás-adáskor a tárgy felett bővebben tanácskozhatván.

Darvas P. Gömör köv.: Az adakozás alól a nagy urak magokat az által kihuzván, miszerint ahöz nem a rájok kive-

tett kules, de saját tetszésük szerint kívánnak járulni, — a szegényebb sorsu nemesség pedig az egész, az egész teher a közép nemességre esik, mely az adakozásba bele fűrad. Ezért is komoly és hosszabb vitát igényelvén a tárgy, a tanácskozás rendere nézve Zemplén követével egyetért.

Schnée L. Heves köv.: A turóczi indítvány lényegére nézve közös lévén az egyetértés, csak az a kérdés, hogy a dolog most vagy később intéztesse-e el. E tekintetben Turóc követével tart, nem törődén azval, hogy a felírásnak lesz-e igy sikere, mert a mit jónak tart, azt az eredmény reményétől fel nem függeszti. A határozat most is csak az lesz, mint ha a kérdés később tárgyalatik, 's midőn ez csak a honosítás, a részek 's a kir. városok ügyének elintézése után történhetnek, a kk. és rr.-ek nem eseljen ednők azok érdekében, kik gondoskodásukat igénylik.

Ambró A. Bars köv.: Az igazságnak tartozik azon kijelentéssel, miszerint nincs senki a ki ő felségének atyai szándokát, melyet a snylódók iránt anasított, méltányossággal el ne ismerné; a kinstár részéről segítség történt, minőt annak állapotja megengede, mi által jövedelmei, részint jobbágyainak segedelem-, részint másoknak kölcsön-adás által ki-merítették. A felhozott árvi esetre nézve kijelenti, hogy mint kir. biztos ott is ipakodott uttelességét teljesíteni, a hol nemesek az adminisztrator, de más hasznobérők is burgonyából pálinkát főzván, azoktól ettől eltiltata. Egyébkint kérvén az érintett adminisztrator, hogy vajon a pálinkafőzés nem káros-e, attól azon felvilágosítás nyert, miszerint ott a parasz-
tók összetett kezekkel kérvén, hogy rothadt burgonyájukat vegye meg, ez által csak hasznót tett nekik. A tárgyra nézve mint Bars követe a turóczi indítványt pártolja ugyan, de a tárgy oly egyszerű lévén, hogy az adatok nélkül rögtönözve eldönteni nem lehet, a nak elhalasztására nézve a zempléni indítványhoz járul.

Somsich P. Baranya köv.: Liptó követének előadása első pontjára felvilágosításul ismét azt hozza fel, hogy a hiba a szerkezetben foglaltatik, egyébkint a pálinkafőzés eltiltására azt jegyzi meg, hogy ez elénk vitára adván alkalmas, az eltiltás a tulajdoni jogba ragónak tiltatott szabály mintha például eltiltának, hogy a juhoknak szét, vagy sertéseknek tengerit adni nem szabad, mert ez az embereknek is szolgálhat tápu.

Jony V. Szepes köv.: A kérdésnek bővebb megvitatására határidőt ké: szabotni.

Bukk Zs. elnök, indítványt tesz. Jó formán vitakozván, u. m. a kk. és rr. tünde nek, hogy e kérdést most eldönteni nem lehet, a tanács-
matt egyenást ki nem hallgatják, mi által a tündeés testté vették. Ennek folytán a hallott és nem hallottak után indítványozza, hogy vagy végezzék el a tárgyat, vagy halasszák máskorra. Véleménye szerint meg lehetne nyugodni abban, hogy a turóczi indítvány szerint felírás intéztesse ő felségéhez, a jövendőre nézve pedig mondassék ki, hogy választmány fog kinevezettri, mely az adatokat összegyujtva javaslatot dolgozzon ki. Hátramarad azon kérdés, hogy e tárgyban a kulcs-
választmány boldassék-e ki (több oldalról igennel felelnék), 's hogy a választmány kerületi legyen-e?

Lónyay G. Zemplén köv.: Az elnök kijelentése egészen ki nem elégti, azt tartván, miszerint a törvényhozásnak nem lehet abban megállapolni, hogy a jelenre nézve a kormány figyelmét és segítségét kíván fel, részéről csak a jövendőről gondoskodjék; a törvé yhozásnak a jelen inséget is enyhíteni kötelességében áll.

Bukk Zs. elnök: Válaszul kijelenti, miszerint a határozat kimondásában nem saját véleményét, de a többség akaratát vette alapul; különben azt tartja, hogy Zemplén követe aggodalmát a turóczi indítvány eloszlatotta, mely szerint a törvényhozás készségét jelentené ki, hogy köréhez képest a kormány intézkedését elősegíteni hajlandó. Ha azonban a kk. és rr.ek erre nézve a választmányt világon utasítani tetszik, nem bánja. Ki jelentvén végtére végzőskép, hogy a választmány kerületi lesz, — az ülést eloszlott.

BUDAPESTI BIRHARANG. Néhány számmal az előtt említett tettünk azon szomorú eseményről, miszerint Budán több ember veszett-elmarás lövetkezében kórházban fekszik; ehhez leg hitelesb forrás után tehetjük most, hogy nadorunk ő felsége közvetlen közbenjárása következtében az ismerets Lality Verbovszkoból a kormány költségen megérkezett, 's a szerencsétlen betegeket, orvosi bizottság felügyelete alatt és köztisztelőt országos főorvosunk vezrlate mellett, gyógyítani meg is kezdette. Tudva van, mikép Lality több év előtt jelenté, hogy az illy veszes elmarás következményit sikeresen gyógyítani tudja a kereszte tar úcsyékérel, mely felfödözésért a kormánytól jutalmat kért. Gyógymódja az illeto hatóságokkal országszerte közölteték, 's több ízben személyesen bizonyíthatja be gyógymódja alaposágát, annyival is inkább, mivel szerit magával kelle hoznia, hogy az itteniek minősége iránt kifogása ne lehessen. Az eredményt annak idejében közölni fog uk. Meg kell itt egyuttal említenünk, hogy azon mány ember, ki a bajt szint szokta itt ott kuzrosolni, nem szébe, hanem csak mükedvelőleg gyakorolja tapasztalásán alapuló ismereteit. — A budai kakuk-hegyen egy mezei állati embert találtak halva, testén több seb bizonyítja, hogy oroszkosok halállal mult ki. — Most jelent meg a „Hónapok könyve“ 3ik füzet, igen érdekes és czélszerű tartalommal, az előfizetés hat füzetre négy forinttal most is nyitva áll, 's kívánatos, hogy mind élénkebb pártolásban részesüljön e nevelési munka. — Pesten most mind a két színházat fűtik, 's mind a mellett is csupán az igazgatóknak van melegük, mert a szerződés megújítása mindenütt most van napirenden. Mondják, hogy több művész is művésznő elmenészel fenyegetőzik,

de kár ettől félni, mert nincs még Irsán magyar udvari színház, mely minden magas követeléseket kielégíthetne, mikre a nemzeti színház ereje elégtelen. — A pesti gőzfürdő drágasága ellen sokan panaszkodnak, 's mondják, hogy részvényes társaság van alakulóban, mely hasonló fűrdőt olcsó árszabás mellett fölállítani készül; dologhoz értők hiszik, hogy ha más nem is, de a részvényesek mindenesetre izzadni fognak. — A sorsjátékkal összekapcsolt nagyszerű kölcsönök legujabban sürűnkezdenek divatozni, és annyiban is hasznosak, hogy a kötelezvények csekély-sége mellett sok embert bírnak részvételre, kik különben az illy kis összeget nem takarítják meg, a tíz forintosokat különösen a hölgyek közelében, minthogy évenkint kétszer lehetnek jó reménységben, minthogy évenkint kétszer megy véghez a sorshuzás. — Egy rézmetsző Pestről megszökött, és több aranygyűrűt 's ezüstkanalat vitt magával; a károsultakat most gondatlanságról vádolják, hogy rézmetszőre miért bíztak aranyat és ezüstöt, egyébkint két szaglár (Naderer) ajánlkozott már, hogy a becsár két harmadaért visszakerítik az elozott ékszereket. Ez aztán gyönyörű eljárás, mely mellett a tulajdon illy szépen biztosítatik. — Óbuda közelében néhány nap előtt „öt“ terhes szekér hevert fölfordulva az „országuton“, régi tapasztalásból tudjuk, mikép a tulajdonosok vizsgatására csak azt mondhatjuk, hogy ez nem fog rajtok többé történni, mihelyt a vasut elkészülend, addig pedig iparkodjanak ne kocsival, hanem csupán szellemileg haladni, mert így aztán nem fordulnak föl, hanem legfőlebb csak fűlakának. — A zálogházban ismét szokatlanul nagy a zolongs, 's leginkább arany és ezüst tárgyak vannak forgásban, mi azt látszik bizonyítani, hogy inkább a farsang müközik, mint valódi szükség, mert ezen utóbbi leküzdésére leginkább szegényes öltönydarabok szoktak bevándorlani. —

KÜLFÖLD.

NAGYBRITANNIA. London dec. 31. Az egyházi élet, mely Hampden tanárnak hercegi püspökké nevezetése miatt keletkezett, szűnni látszik és egy másik sokkal fontosabb kérdésnek ad helyet, annak t. i. eljött-e az idő, hogy Anglia tengeri erejében bizodalmaról és álló hadseregtől leidegenkedésről lemondjon, és magát vakkal és szuronyokkal vegye körül, mint a szárazföld hatalmasságai? A mint tudva van, e nagy kérdést Wellington herceg állítólagos levele pendítette meg, melylyet először a M. Chronicle közölt, de valódságán sokan kételkednek. Cobden beszéde minden hadi ügy és honvédelmi készülékek ellen a kérdést tovább vitte. Ellesmere lord hívatva érezte magát fellépni e nézet ellen és a nemzet aggodalomba ejteni, ha ama javaslatot elfogadják. Cobden nézete nem új; már 11 év előtt mondá ő azt ki egy röpiratban, melyben Szászországot és Schweizot hozta fel annak bebizonyítására, hogy a nemzetek hajók és seregek nélkül is üzhetnek ipart és kereskedést. A nemes lord azt mondá, hogy Cobden gyárnok olyan dolgokról beszél, melyekhez nem ért. Viszont a mai Timesben egy öreg katona lép fel és nevétségessé teszi a nemes lordot, mivel olly dolgokban akar ítéletet hozni, melyekben magának ismereteket szerezní oly kevés alkalma volt mint a gyárnoknak, miután egész életében egyébbel sem foglalkozott, mint nagy jószágának igazgatásával, fordításokkal és egyéb irodalmi munkákkal. 'S valóban, minden elfogulatlan megmarad azon véleményben, hogy Angliának, mely maga több gőzhajóval bír mint a többi nemzetek együttvéve, a hajózás e nemek behozatalától nem kell többet tartania mint a többi nemzeteknek; hogy lövédelme mindvégig a tenger marad, és hogy legfelebb pattantyúságot kell szaporítania, ha magát minden rajta-ütés ellen biztosítani akarja. A kormány már egy idő óta gondoskodik minden nesz nélkül a hadsereg részének valamint a hajóseregnek, kivált a gőz-söknök, szaporításáról; és ollyan készülétei mint most soha sem voltak Angliának. Mindamellett a kérdést még sokszor, pedig igen szenvedélyesen fogják megvitatni.

A partok védelmével a sajtó folyvást el van foglalva, ámbár nem hibáznak hangok, e közellévő háboru iránti félelmet és az aggodást, hogy akkor majd Anglia készületlenül fog találtani, ábrándosnak nyilvánítók. Azonban a kormány szemléletmást magáévá tette a nézetet, hogy az ország hadierjét szaporítani kell. A különféle angol hajógyárakban 75 új hadihajó van készülvén u. m. 20 sorhajó, 15 fregát, 25 corvett és 25 gőzfregát; e mellett a kormány a parlamenti szünetek után a hadseregben is reformokat fog javasolni; továbbá a partok megvizsgálására szakértőkből álló bizottságot rendelt, mely már Anglia egész keleti, nyugoti és déli partjait bejárván minden pontot szemügyre vett, hol az ellenség háboru esetében a kikötést megkísérthetné. Az Examiner megemlíti, mikép a francia Nelson, a mint gúnyosan Joinville herceget nevezi, a francia tengeri erőről egy második röpiratot is készül kiadni, 's azt a pairkamara elé terjeszteni szándékozik.

Az északamerikai egyesült státusok elnökének izenete 's erélyes nyilatkozata a mexikói háboru folytatása iránt rosz hatásu volt, mivel a javasolt új kölcsönök miatt kevesebb készpénz fog Amerikából Angliába folyhatni.

FRANCZIAORSZÁG. Paris jan. 3. Abd-El-Kader meghódolása miatt a sajtó diadalt ü. A J. des Débats ezt mondja: „Aumale herceg szerencsés. Ha nincs is érdem a dologban, haszon mindenesetre van.“ Aztán mutogatja, mikép ez örvedetes esemény nem valamely elszigetelt tény, nem a vakeset műve, hanem egy vitéz hadsereg kitartó fáradozásainak, ügyes stratégiának és diplomatiának gyümölcse. Bourmonttól kezdve, Berthezene,

